

sistlidne år utarbetats och utgifvits af Kanslisekreteraren inom Ecklesiastikdepartementets afdelning för folkskoleärenden W. Beskow, derfor ansvarar.

Stockholm den 18 Januari 1883.

A. Rundbäck.

N:o 2.

Af Herr I. Asklöf: Angående ändring af §§ 4, 7, 11, 12, 13 och 105 Regeringsformen samt § 38 mom. 2 Riksdagsordningen.

Regeringsformens 84 § föreskrifver att *Grundlagarne skola efter deras ordalydelse i hvarje särskildt fall tillämpas*. Lika vigtig synes mig den grundsatsen, att i en gällande grundlag inga sådana föreskrifter förekomma, hvilka *icke kunna* tillämpas. Med anledning af den vid innevarande riksdag inväntade propositionen från Kongl. Maj:t, angående omorganisation af rikets försvarsväsen, och under antagande att denna så viktiga och så vidtomfattande förändringar medförande fråga kommer att af Riksdagen i hufvudsak tillstyrkas, torde det för hvar och en blifva klart, att en och annan paragraf i Regeringsformen, som afhandlar Konungens ställning och beslutanderätt i afseende på fråga om krig och fred samt vårt förhållande till främmande makter, ej kan vidare tillämpas och sålunda bör erhålla en förändrad ordalydelse.

Om man erinrar sig de tidsförhållanden, under hvilka nu gällande Regeringsform fastställdes, hvilket skedde den 6 Juni 1809, då Sverige nyligen utkämpat ett ofördelaktigt krig, men då minnet af ärorika krigsbragder i åtskilliga europeiska länder ingaf en föreställning om sannolikheten att än

vidare draga ut i härnad till främmande land; en åsigt, som vid denna lags stiftande tydligen låg till grund för den del deraf, hvilken berör vårt försvarsväsen m. m. — om man vidare tager i betraktande de förhållanden, som i detta hänseende inträdt i nuvarande tid, skall man otvifvelaktigt finna, att Sverige numera aldrig bör komma att utföra något krig utanför dess egna råmärken, utan grunda sitt försvarsväsen endast på fosterjordens skydd. Jag är också fullkomligt öfvertygad, att denna min åsigt delas af svenska folket i allmänhet, antingen vårt försvarsväsen kommer att ändras eller icke, äfvensom att denna åsigt blir ännu kraftigare uttalad, om tyngre pligter för försvarsväsendet påläggas den manliga befolkningen. De oss närmast belägna grannstaterna utgöra nu, med endast *ett* undantag, stormakter, beväpnade »till tänderna», med hvilka vi naturligtvis hvarken *vilja* eller *kunna* inlåta oss i något anfallskrig. Enligt vår nuvarande grundlag kunna vi dock komma att indragas i krigsförhållanden med någon af stormakterna såsom allierade *med endera* af dem *emot en annan*. Till en sådan förpligtelse för vårt land, äfven om jag antager, att Konungen icke vill besluta direkt krigsförklaring, ehuru 13 § äfven medgifver rätt dertill, *kunna* dock de nu gällande 12 och 13 paragraferna i Regeringsformen gifva anledning, och böra derföre dessa paragrafer framför allt ändras, för att i militäriskt hänseende göra vår ställning till främmande makter klar och tydlig.

Af hvad jag härofvän anført framgår min afsigt med denna min motion. Denna afsigt, som är grundad på den öfvertygelsen, att vi *numera* aldrig böra inlåta oss i krig utom vårt lands gränser, sålunda icke heller ingå i förbund med främmande makter i annan mening, än att möjligen erhålla hjälp i händelse vi blifva sjelfva anfallne, har sålunda endast till ändamål att i vår grundlag införa de ändrade stadganden, hvilka i afseende på ifrågasvarande förhållanden blifva nödvändiga.

Vid 1872 års riksdag förelade Konstitutions-Utskottet ett förslag till ändring af 11 och 12 §§ Regeringsformen i ungefär samma rigtning, som jag i denna motion framställt. Ehuru bifallet af Andra Kammaren afslogs detsamma i den Första, der vid frågans föredragning endast *en* talare uppträdde, hvilken, med gillande af förslaget i princip, hufvudsakligen af formella skäl yrkade afslag. Förändringen skulle nemligen ej öfverensstämma med norska grundlagen och våra unionella förhållanden. Om ett sådant hinder förefinnes, så måste det väl undanrödjas, ty eljest kunna *vi* ju aldrig få högst nödiga och nyttiga förändringar i *vår* grundlag genomförda, om sådana blefve behöfliga, hvarföre jag också hoppas att Konstitutions-Utskottet nog skall finna utväg till undanrödjande af detta hinder.

På grund af hvad jag nu anført får jag sålunda föreslå följande ändringar af nedannämnde paragrafer i Regeringsformen:

§ 4.

Uttrycket att »*Konungen äger allena styra Riket*», synes mig böra ändras till: *Konungen äger utöfva Riksstyrelsen.*

§ 7.

Såsom en följd af den ändring, hvilken jag i 11 § föreslår, böra i nu ifrågavarande § orden: »*som i 11 och 15 §*» ändras till: *som i 15 §.*

§ 11.

I denna §, hvilken berör ministeriella mål, uttryckes vid slutet att »*Konungen må låta till Statsrådets kunskap komma hvad honom nyttigt synes, så att äfven någon kännedom af denna Riksstyrelsens gren måtte hos Statsrådet finnas.*» Då grundlagsstiftaren i dessa mål medgifvit åt Statsrådet i sin helhet »*någon*» kännedom, anser jag deremot ett sådant meddelande böra vara *ovillkorligt.* Jag föreslår sålunda att orden: »*i närvaro af någon annan Statsrådets ledamot*» ändras till: *i närvaro af Statsrådets öfrige ledamöter.* I följande punkt förekomma orden: »*äfven i detta fall tillkalle*». Dessa böra utbytas med orden: *dertill utser.* Sista punkten: »*Af sådana beslut — hos Statsrådet finnas*» bör naturligtvis utgå.

§ 12.

Denna paragraf, hvilken medgifver Konungen rätt att ingå förbund med främmande makter, torde helst böra helt och hållet utgå. Anses den böra kvarstå, böra derur utslutas åtminstone orden: »*och förbund*», äfvensom slutorden: »*Statsministern — Ledamot*» böra ändras till *Statsrådet.*

§ 13.

Orden: »Vill Konungen börja Krig eller sluta Fred» föreslår jag ändras sålunda: *Inträffar genom fiendtligt anfall i riket Krig, och önskar Konungen sluta Fred.*

§ 105.

Ur denna § böra orden: »*Ministerielle Ärenden och*» utgå. Såsom följd af den föreslagna ändringen i denna § bör äfven samma rättelse göras i § 38 mom. 2 Riksdagsordningen.

Under anhållan att denna min motion måtte remitteras till Konstitutions-Utskottet, öfverlemnar jag åt samma Utskott att, i händelse motionen skulle komma att tillstyrkas, göra de förbättringar i sjelfva ordalydelsen af de ändringsförslag, som jag häröfvan framställt, hvilka Utskottet kan finna lämpligast. Den ordalydelse jag föreslagit har hufvudsakligast till ändamål att utvisa *sjelfva riktningen* af de ändringar jag ansett behöfliga. Äfvenledes vill jag tillägga, att om någon ändring af 4 § ej skulle af Utskottet anses »*nyttig eller nödig*», jag ej fäster afseende vid om *denna §* skulle komma att qvarstå oförändrad, ehuru jag ej kan undgå att finna uttrycket: »*Konungen äger att allena styra Riket*» ingalunda lämpligt i vårt konstitutionella fosterland. Ordet »*allena*» i detta uttryck hänvisar tydligen mer eller mindre på enväldsmakt, hvaremot Regeringsformen i öfrige §§ såväl enligt nuvarande lydelse, som i synnerhet efter de förändringar jag föreslagit, tydligen lagstadgar och i enlighet med våra nuvarande förhållanden bör lagstadga det konstitutionella styrelsesystemet.

Stockholm den 20 Januari 1883.

Isaac Asklöf.